

Särskild sammanställning enligt Miljöbalken 6 kap. 16 § gällande Översiktsplan 2014 Strängnäs kommun

Hur miljöaspekterna integrerats i ÖP 2014

Utarbetandet av översiktsplanen och miljökonsekvensbeskrivningen har utförts parallellt. En integrering av miljöaspekterna i planförslaget har därmed skett under hela processen.

All fysisk planering i Strängnäs kommun utgår ifrån ett hållbarhetsperspektiv. I översiktsplanen blir detta tydligt i och med beslutade fokusområden som är tänkta att stödja och inspirera till arbetsmetoder, inom hela den kommunala förvaltningen, som sammantaget ska leda till en hållbar utveckling. Fokusområdena har sedan fordrat en övergripande utvecklingsstrategi som sätter fysiska ramar för hur och var kommunen ska utvecklas. Under kapitlet Riksintressen och andra allmänna intressen ges förslag på ämnesvisa ställningstaganden som lägger grunden för skapandet av attraktiva boendemiljöer både i tätorterna och på landsbygden samt visar på viljeriktningar och utvecklingsmöjligheter vad gäller bland annat samhällsservice, kulturmiljövård, naturvård, utbildning och näringsliv. Under respektive tema beskrivs även hur eventuella redovisade riksintressen ska tillgodoses, samt hur gällande miljö kvalitetsnormer ska följas. Sammantaget ska översiktsplanens intentioner leda till en fortsatt positiv utveckling av tätorterna och en livskraftig landsbygd, utan att jord- och skogsbrukslandskapets höga natur- och kulturvärden förbrukas.

Genom utarbetat huvudalternativ/planförslag underbyggs en fortsatt flerkärnig struktur utifrån städernas och samhällenas platsspecifika förutsättningar. Två områden, Strängnäs stad och det så kallade MÅHL-området (Mariefred, Åkers styckebruk, Hedlandet och Läggesta) med sina stationsområden, ges ett starkt fokus och prioriteras vad gäller kommunens bebyggelseutveckling. Inom dessa områden finns stora potentialer till att utveckla och stärka kommunens attraktivitet som helhet. För Stallarholmen presenteras i strategin principiella ställningstaganden som visar en positiv inställning till förtätningsprojekt och vilka förutsättningar som då måste vara viktiga utgångspunkter. I strategin föreslås även principer för hur en levande landsbygd kan främjas på ett hållbart sätt.

Översiktsplanens tillhörande miljökonsekvensbeskrivning innehåller resonemang kring de miljökonsekvenser som kan uppstå av översiktsplan 2014. Eventuella konflikter mellan olika aspekter identifieras och viktiga faktorer inför fortsatt planering i till exempel fördjupningar av översiktsplanen och i detaljplaner lyfts fram.

Översiktsplanens huvudsakliga miljöpåverkan har i miljökonsekvensbeskrivningen avgränsats i följande huvudområden: naturmiljö, kulturmiljö, vattenmiljö, klimat och energi, hushållning med naturresurser, landskapsbild, befolkning och människors hälsa. Hälsa omfattar luft och buller, radon, översvämning, skred, förorenade markområden och farligt gods.

Identifieringen av den övergripande utvecklingsstrategins miljömässiga konsekvenser har utgått från de miljö kvalitetsmål som bedöms bli berörda, det vill säga: *Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Giftfri miljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö, samt Ett rikt växt- och djurliv*

Hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd beaktats

Innan kommunen påbörjade arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen samråddes framtagna avgränsning av dess innehåll med länsstyrelsen och berörda kommuner. Synpunkter mottogs endast från länsstyrelsen och dessa beaktades i det fortsatta arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen och översiktsplanen. Genom att tidigt i arbetsprocessen diskutera och ringa in vilka miljöaspekter som bedöms kunna ge upphov till betydande miljöpåverkan (vid genomförande av enskilda utbyggnadsprojekt i enlighet med översiktsplanen) har den övergripande utvecklingsstrategins inriktning successivt kunnat formas utifrån tydliga motiv.

De flesta av de synpunkter som togs emot under samrådstiden för översiktsplanen bedöms vara tillgodosedda genom justeringar och tillägg i planhandlingarna eller genom förtydliganden i bemötandena på inkomna yttranden (se samrådsredogörelse 2014-02-12). De största förändringar som genomfördes efter samrådet var följande:

- Vilka konsekvenser de övergripande strategierna får rent fysiskt i de olika städerna, samhällena och på landsbygden förtydligades. Bland annat genom textjusteringar och genom de "temabilder"/illustrationer som togs fram för respektive del i den övergripande utvecklingsstrategin.
- En översiktlig markanvändningskarta tillfördes handlingen.
- Fokusområdena gavs symboler som används för att visualisera hur respektive område följs upp i kapitlet *Utvecklingsstrategi- och användning av mark- och vattenområden*.
- Tre olika alternativa scenarioronemang arbetades fram för att visa på utvecklingsstrategins/huvudscenariots flexibilitet inför till exempel förändringar i omvärlden som kan göra att vi inom kommunen på olika sätt behöver tänka om.
- Ett resonemang kring områden för landsbygdsutvecklings i strandnära lägen (LIS-områden) arbetades in i översiktsplanen.
- Då *Tema vindkraft* inte längre utgör ett tematiskt tillägg till översiktsplanen fördes de kommunövergripande riktlinjerna från handlingen in i översiktsplanen.
- Efter samrådet förändrades synen på bilagornas status i förhållande till översiktsplanen (det handlar om Blåplan, Trafikstrategi, Stadsbyggnads- och kulturmiljöprogram). Dessa ska ses som separata levande dokument på fördjupande teman – det vill säga ej som delar av över-

siktsplanen i form av bilagor utan som viktiga planeringsunderlag liksom många andra viktiga underlag. Det som ansetts vara väsentligt (samt passande utifrån den översiktliga planeringsnivån) att lyfta in i översiktsplanen lyftes in. Grönplanen är det sidodokument som fortfarande specifikt tillhör översiktsplanen.

Ett fåtal synpunkter, som ej tillgodosågs efter samrådet, återkom under utställningsperioden. Nedanstående synpunkter är sådana som inför antagandet av översiktsplanen fortfarande ej kunnat tillgodoses:

- SGI önskade en jämförelse på karta mellan naturolycksrisker och föreslagna utbyggnadsområden.

Kommunen anser det vara mer lämpligt att i fördjupningar av översiktsplanen och i samband med enskilda utbyggnadsprojekt ta fram sådana kartor. På denna översiktliga planeringsnivå bedöms det vara svårt att få till en tillräckligt tydlig analog karta med den information som önskas. Kommunens ambition är att vidareutveckla arbetet med riskanalyser i sitt digitala kartsystem och avser att vända sig till SGI för konsultstöd.

- Strängnäs Gille efterfrågade en sammanställning av konkreta planeringsindikatorer med syfte att göra det lättare att förstå innebörden av planen och bedöma dess måluppfyllelse.

Arbetet med att definiera/välja en uppföljningsmetodik för översiktsplanen har påbörjats. Att i detta arbete fortsättningsvis kunna utgå ifrån en antagen översiktsplan anses vara positivt.

- Naturskyddsföreningen anser att 300 meter ska vara maximalt avstånd till en tätortsnära skog. Detta synsätt har inte implementerats i översiktsplanen.

Kommunens synsätt är att avstånd från bebyggelse till skog ska vara upp till maximalt 1000 meter, dvs. avståndet till skogsmiljö ska aldrig överskrida en kilometer men kan i många fall vara kortare. Angivet maxavstånd till andra grönområden så som t.ex. gröningar, grannskapsparker eller bostadsnära grönområden är dock mindre.

Som nämnt i samrådsredogörelsen är avståndskravet mellan bostadsbebyggelse och naturrekreationsområden en svår men viktig fråga som handlar om att finna en balans mellan olika värden och intressen. En god rekreativ miljö på lämpligt avstånd från bebyggelse ställer krav ett välbalanserat förhållande mellan avstånd, närhet, lugn och avskildhet. Det är i denna avvägning som ett maximalt avstånd på 1000 meter bestämts som en övre gräns inom vilken det ska finnas skogsområden. Vidare ska det inom maximalt 15 min promenadavstånd finnas större grönområden (1-5 ha) och inom 0 min promenadavstånd finnas lokala grönområden så som gröningar och bostadsnära grönområde.

Skälen till att ÖP 2014 antagits med vald utvecklingsstrategi istället för de alternativ som varit föremål för överväganden

För att komma fram till utarbetat huvudalternativ/planförslag har avvägningar gjorts mellan olika intressen som ibland konkurrerar med varandra. Exempel på frågor som diskuterats är behovet av mindre kompletteringar intill befintliga bebyggelsestrukturer på olika håll i kommunen mot nyttan av att göra samlade större satsningar, en annan fråga har handlat om avvägningen mellan att utnyttja Strängnäs stads potential och att prioritera områden där marknadsförutsättningarna inte är fullt lika goda. Även fördelarna med att koppla samman olika delar av kommunen har vägts mot värdet av stora sammanhängande grönområden (parker, skogsområden och åkermark etcetera).

Den främsta påverkande faktor eller drivkraft som strategivalet/huvudscenariot grundas i är den pågående klimatförändringen. Ökad insikt i de faktorer och sammanhang som till stor del påverkar och påskyndar klimatförändringen ställer nya krav på samhällsplaneringen och ökar motivet till att gå från en ytmässigt krävande utglesning av bebyggelse till en planering som utgår ifrån att bygga våra städer och samhällen inifrån och ut. Genom kompletteringar av bebyggelse kan befintliga strukturer (som till exempel vägdragningar) utnyttjas mer effektivt, stadens underlag för kulturella och kommersiella verksamheter utökas och större satsningar på miljövänliga och kollektiva transportsätt möjliggörs. Med detta som utgångspunkt har det krävts en övergripande utvecklingsstrategi som tydligt visar hur och inom vilka områden den huvudsakliga befolkningsutvecklingen ska tas omhand. De prioriterade utvecklingsområdena behöver sedan byggas så att de håller med energi, vatten och material utifrån ekologiska och ekonomiska hållbarhetsaspekter, samt byggas med beaktande och främjande av sociala strukturer såsom mötesplatser.

De åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av ÖP 2014 medför

Översiktsplanen innehåller inte några juridiskt bindande bestämmelser vare sig för myndigheter eller enskilda. Planen har däremot en viktig vägledande funktion. Den ska ligga till grund för beslut i kommunens nämnder och förvaltningar samt andra myndigheter i planerings- och bebyggelsefrågor, tillståndsprövningar och skyddsförordnanden enligt flera andra speciallagar. Samtidigt ger den en bred och tidig information till kommuninvånarna, företag och organisationer om hur kommunen ser på utvecklingen i olika delar av kommunen och vad som kan komma att hända där i framtiden.

Miljökonsekvensbeskrivningen innehåller resonemang kring de miljökonsekvenser som kan uppstå av översiktsplan 2014. Eventuella konflikter mellan olika aspekter identifieras och viktiga faktorer inför fortsatt planering i till exempel fördjupningar av översiktsplanen och i detaljplaner lyfts fram. I samband med prövningar av enskilda planerings- och bebyggelsefrågor etcetera kommer sannolikt fler miljöaspekter med betydande miljöpåverkan att kunna identifieras. Det är därför viktigt att miljökonsekvensbeskrivningen för ÖP 2014 inte betraktas som ett komplett hjälpmedel, utan som ett vägledande dokument inför och under prövningsprocesser inom enskilda ärenden och inför fysisk planering på mer detaljerad nivå (exempelvis i form av fördjupningar av översikts-

STRÄNGNÄS KOMMUN

planen, detaljplaneprogram, detaljplaner etcetera). De miljöaspekter som identifierats och översiktligt beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen ska då bli föremål för fördjupade utredningar. Utredningarna ska visa på lämpliga åtgärder som leder till positiva eller så små negativa miljöförändringar som är ekonomiskt rimliga och tekniskt möjliga enligt miljöbalkens intentioner.

Förutom uppföljningar av översiktsplanen och dess miljökonsekvensbeskrivning i samband med enskilda projekt, krävs också en mer övergripande uppföljning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av ÖP 2014 sammantaget medför. Med en tydlig uppföljningsmetodik som integreras i kommunens befintliga system för styrning och uppföljning kan översiktsplanen successivt justeras och hållas aktuell, dess effekter på efterföljande planering och byggande analyseras och arbetet med att bidra till uppfyllelsen av de nationella miljökvalitetsmålen synliggörs.

Marie Jonsson
Samhällsbyggnadschef

Gunilla Östling
Planchef

Mikael Rojek
Samhällsbyggnadsstrateg

Sanna Alm
Planarkitekt